

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Спп 1/2021
12.10.2021. године
Београд

ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ

БЕОГРАД

ВЕЗА: П1 3587/20

Извод из записника са VI седнице Грађанског одељења Врховног касационог суда одржане 12.10.2021. године.

О Д Л У К А

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев Првог основног суда у Београду за покретање поступка ради решавања спорног правног питања.

Образложење

Први основни суд у Београду је својим актом П1 3587/20 од 07.04.2021. године тражио да Врховни касациони суд реши спорна правна питања која се појавила у великом броју предмета код овог суда у споровима по тужбама које су запослени у ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, Огранак РБ Колубара Лазаревац поднели против свог послодавца ради утврђивања ништавости појединих одредаба анекса уговора о раду.

Према поднетом захтеву, а на основу истакнутих тужбених захтева у појединачним предметима тражи се утврђивање ништавости одредбе члана 4. анекса уговора о раду у делу у коме је наведено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла (у конкретном предмету П1 3587/20 од 1.622) због повреде права на једнаку зараду за исти рад и рад једнаке вредности и због повреде заштите дискриминације. Тужилац у конкретном предмету је у тренутку закључења спорног анекса уговора о раду био запослен код правног претходника туженика „Колубара метал“ на пословима помоћног радника. Предузеће „Колубара метал“ је било посебно правно лице до 31.12.2013. године када је спроведена статусна промена припајања овог предузећа ПД „РБ Колубара“ ДОО од када „Колубара метал“ као друштво преносилац постоји као организациони део друштва стицаоца. Привредно друштво Рударски басен Колубара ДОО Лазаревац је 01.07.2015. године брисано из надлежног регистра АПР услед статусне промене припајања јавном предузећу „Електропривреда Србије“, овде туженом. Почетком фебруара 2015. године тужени је доставио тужиоцу анекс уговора о раду са обавештењем и образложењем да се измена уговорених услова рада нуди из два

разлога: најпре због доношења Закона о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 75/2014) и друго услед измена општих аката послодавца о организацији и систематизацији послова и Одлуке о измени коефицијената послова. Тужилац је на становишту да је предметни анекс уговора о раду незаконит и супротан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима и као такав ништав. Указао је на неоснованост првог разлога за учињену понуду јер је послодавац у обавештењу уз анекс уговора о раду навео да је по сили закона дошло до престанка важења колективног уговора код послодавца претходника („Колубара метал“) и послодавца следбеника („РБ Колубара“) те да је закључен нови колективни уговор са ЕПС-ом. Сви посебни колективни уговори који су били на снази на дан ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 75/2014) престали су да важе 29. јануара 2015. године. Сходно одредбама Закона о изменама и допунама Закона о раду по истеку шест месеци од ступања на снагу тог закона неспорно је дошло до престанка важења свих колективних уговора који се у међувремену нису ускладили са законом. Сходно закону дошло је до престанка важења колективних уговора код послодавца претходника („Колубара метал“ и следбеника „РБ Колубара“). Међутим, престанак важења колективних уговора није и не може бити разлог због кога је послодавац иницирао закључње анекса уговора о раду. Указао је да ако је услед престанка важења колективног уговора било нужно закључити анекс уговора о раду послодавац је морао то да учини у односу на све запослене и код послодавца следбеника и код послодавца претходника, а не само у односу на део радника код послодавца претходника. За неоснованост другог разлога за учињену понуду указао је на Одлуку о изменама одлуке о коефицијентима послова у ПД „РБ Колубара“ ДОО Лазаревац од 30.01.2015. године којим су утврђени нижи коефицијенти обрачуна исплате зараде запослене у делу предузећа „Колубара метал“ у односу на све остале запослене код послодавца. По општим актима предузећа директор није био надлежан за доношење ове одлуке. Тужилац указује и да се послови односно коефицијенат послова радног места утврђује на основу сложености послова, одговорности у раду и услова рада. Коефицијенат послова сваког радног места утврђује се у складу са методологијом за вредновање радних места и са табеларним делом коефицијента сваког радног места који споразумом утврђује послодавац и синдикат односно директор ЈП ЕПС и синдикат односно директор ЈП ЕПС, директор ЈП, директор привредног друштва које је основао ЈП ЕПС и синдикат радника ЕПС и репрезентативни синдикати и јавна предузећа односно репрезентативни синдикати и привредна друштва која је основао ЈП ЕПС. Промена коефицијента послова у методологији не може се мењати без писменог образложења послодавца и сагласности синдиката. Поред наведеног спорни анекс уговора о раду је и дискриминаторски у односу на тужиоца, јер се њиме утврђује различита зарада за једнак рад на истом месту, а све зависи од тога да ли радник ради у једном или другом огранку истог послодавца.

У односу на истакнуто у тужби тужени је у одговору на тужбу тврдио да је захтев који се односи на ништавост анекса уговора о раду неблагоприятан имајући у виду одредбу члана 195. Закона о раду којом је прописан рок за покретање спора од 60 дана од достављања решења односно сазнања за повреду права. Тужени такође сматра да се редован суд не може бавити питањем ваљаности одлуке о измени одлуке о коефицијентима, јер се ради о општем акту чију сагласност са Уставом и законом може да оцењује једино Уставни суд.

Првостепени суд у свом захтеву истиче да у досадашњој пракси Апелациони суд у Београду је донео две супротне одлуке када се ради о ништавости анекса уговора о

раду и то пресуду Гж1 3587/18 од 08.09.2020. године, којом је усвојен тужбени захтев и утврђена ништавост спорне одредбе анекса уговора о раду, као и одлуке Гж 937/18 од 07.06.2018. године и Гж1 3507/20 од 29.12.2020. године, којима је одбачена тужба као неблаговремена у сличној чињеничној ситуацији.

Полазећи од свега наведеног првостепени суд тражи да се Врховни касациони суд изјасни, односно да реши спорно правно питање:

Да ли се у погледу оцене благовремености тужбе за утврђивање ништавости анекса уговора о раду примењује рок од 60 дана прописан чланом 195. Закона о раду, а у односу на то питање првостепени суд даје тумачење да се у конкретном случају не може примењивати та одредба, већ да треба применити одредбу члана 11. Закона о раду којим је прописано да се ништавост одредаба уговора о раду утврђује пред надлежним судом и да право да се захтева утврђење ништавости не застарева.

Друго спорно питање које истиче првостепени суд је да ли су судови редовне надлежности овлашћени да цене као претходно питање законитост одлуке о изменама одлуке о коефицијентима послова у привредном друштву за производњу, прераду и транспорт угља Рударски басен Колубара ДОО Лазаревац из 2015. године или је нормативна контрола законитости општих аката у надлежности искључиво Уставног суда, а првостепени суд даје тумачење да се у овом случају ради о општем акту, те да је за оцену његове законитости надлежан Уставни суд.

Имајући у виду одредбе члана 180. до 185. ЗПП, којима је прописан поступак за решавање спорног правног питања, а полазећи од чињенице да су у односу на прво постављено спорно питање већ донете судске одлуке, а у односу на друго постављено питање се Уставни суд изјаснио кроз своје одлуке, седница Грађанског одељења Врховног касационог суда одржана 12.10.2021. године, на основу члана 182. Закона о парничном поступку, одбацила је захтев Првог основног суда у Београду, налазећи да за покретање поступка ради решавања спорног правног питања нису испуњене процесне претпоставке.

Међутим, због значаја питања за судску праксу, на истој седници усвојен је следећи:

ЗАКЉУЧАК

У односу на уговор о раду и његове измене и допуне (анекс), може се тражити утврђење ништавости из разлога које прописује Закон о раду, као и Закон о облигационим односима.

Тужба за утврђење ништавости не застарева.

На правне последице ништавости уговора примењују се одредбе Закона о облигационим односима.

**Председник Грађанског одељења
судија др Драгиша Б. Слијепчевић**